

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С.МАКАРЕНКА**

Кафедра української мови і літератури

ПРОЄКТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
іноземної та слов'янської філології
_____ А. М. Коваленко

«_____» _____ 2020 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ,
ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИК ЇХ НАВЧАННЯ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені А. С. МАКАРЕНКА**

УХВАЛЕНО

**рішенням вченої ради факультету
іноземної слов'янської філології
протокол № від 2020 року**

СУМИ – 2020

З М І С Т

ВСТУП.....	3
I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
1.1. Кваліфікаційна робота з української мови, літератури та методик їх навчання як різновид підсумкової атестації випускника.....	4
1.2. Мета і завдання кваліфікаційних робіт з української мови, літератури та методик їх навчання.....	6
II. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМАТИКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	7
III. КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ, НАУКОВИЙ КЕРІВНИК.....	9
IV. ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	12
V. ЗМІСТ, СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ з української мови, літератури та методик їх навчання	14
VI. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ з української мови, літератури та методик їх навчання.....	20
VII. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ з української мови, літератури та методик їх навчання	21
VIII. ЗАПОБІГАННЯ ВИПАДКІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ.....	20
IX. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ з української мови, літератури та методик їх навчання	24
X. ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ з української мови, літератури та методик їх навчання	29
XI. ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ з української мови, літератури та методик їх навчання	33
XII. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ з української мови, літератури та методик їх навчання	35
XIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	36
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Положення про кваліфікаційну роботу з української мови, літератури та методик їх навчання здобувача вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (далі – Положення) містить загальні вимоги та рекомендації щодо організації виконання, написання, етапів підготовки, змісту, структури та оформлення кваліфікаційних робіт з української мови і літератури та методик їх викладання в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.

Положення розроблено на підставі Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Статуту Університету, Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка, Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка, Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, Положення про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Кваліфікаційна робота з української мови, літератури та методик їх навчання як різновид підсумкової атестації випускника**
- 1.1.1. Кваліфікаційна робота з української мови, літератури та методик їх навчання** – відповідно до стандартів вищої освіти є один із видів підсумкової атестації студентів, яка є самостійною науково-дослідною роботою, що узагальнює результати теоретичної та практичної підготовки у рамках нормативної і варіативної складових освітніх програм підготовки фахівців другого (магістерського) рівнів вищої освіти з фаху.
- 1.1.2. Кваліфікаційна робота з української мови і/або літератури та методик їх навчання** (за одним із напрямків) передбачена освітньою програмою, навчальним планом і завершує підготовку студента в університеті та має засвідчити професійну зрілість випускника, виявити його спеціальну та загальнонаукову підготовку, вміння застосовувати здобуті в університеті знання для розв'язання науково-практичних завдань, здатність до проведення досліджень з філології, методики навчання української мови і літератури, систематизації та свідомого засвоєння знань, наявність в її автора навичок наукової роботи.
- 1.1.3. Захист кваліфікаційної роботи з української мови, літератури та методик їх навчання** є формою контролю набутих студентом інтегрованих знань, умінь, навичок та інших компетентностей, які визначені програмними результатами навчання за певною освітньою програмою.
- 1.1.4. Кваліфікаційна робота з української мови, літератури та методик їх навчання** має виключно індивідуальний характер, дає можливість виявити ступінь та рівень наукової підготовки студента з чітко означеного фаху. Виконання кваліфікаційної роботи з української мови, літератури та методик їх навчання і її захист перед екзаменаційною комісією є перевіркою підготовки фахівця до самостійної діяльності з фаху, його здібностей самостійно аналізувати стан проблем у філологічній галузі науки (відповідно мовознавстві, літературознавстві), методиці навчання, розробляти необхідні пропозиції. Кваліфікаційна робота з української мови, літератури містить науково обґрунтовані теоретичні результати, наукові положення. Робота має характеризуватися концептуальною

єдністю змісту.

- 1.1.5.** На кафедрі української мови і літератури здобувачами на другому (магістерському) рівні вищої освіти виконується *кваліфікаційна робота магістра*.
- 1.1.6.** Кваліфікаційна робота магістра – самостійно виконана науково-дослідна робота студента, головною метою і змістом якої є наукові (науково-практичні) дослідження з новітніх питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки, що виконується упродовж усього терміну навчання в магістратурі.
- 1.1.7.** Кваліфікаційна робота з української мови, літератури та методик їх навчання магістра має відповідати таким вимогам:
- відповідати сучасному рівню розвитку науки;
  - відзначатися актуальністю;
  - містити принципово новий матеріал, що передбачає опис нових фактів, явищ і закономірностей, або інтерпретацію раніше відомих положень з інших наукових позицій або в іншому аспекті;
  - відрізнятися обґрунтованістю думок і точністю даних, що наводяться;
  - містити всебічно аргументовані та значущі висновки, що є логічним наслідком аналізу досліджуваного матеріалу;
  - містити результати, що свідчать про наявність в автора навичок наукової роботи в обраній галузі (лінгвістичній, літературознавчій), демонструвати його здібність до ведення самостійних наукових пошуків, розв'язання конкретних наукових завдань з обраної галузі.
- 1.1.8.** Виконання та захист кваліфікаційних робіт з української мови, літератури та методик їх навчання здійснюється здобувачами вищої освіти державною мовою.
- 1.1.9.** Відповідальними за актуальність і відповідність тематики кваліфікаційної роботи профілю спеціальності та спеціалізації підготовки фахівця, а також за керівництво та організацію її виконання, є науковий керівник кваліфікаційної роботи, гарант освітньої програми та завідувач випускової кафедри.
- 1.1.10.** Відповідальним за всі викладені у кваліфікаційній роботі відомості, прийняті рішення (аргументації, висновки) і використані методи дослідження, інтерпретації та застосування даних є безпосередньо здобувач – автор кваліфікаційної роботи з української мови і/або літератури та методик їх навчання.

1.2. Мета і завдання кваліфікаційних робіт з української мови, літератури та методик їх навчання

1.2.1. Кваліфікаційна робота з української мови, літератури та методик їх навчання, яка виконується студентом на завершальному етапі фахової підготовки і є однією з форм виявлення теоретичних і практичних знань, умінь їх застосовувати для виконання конкретних наукових та виробничих завдань.

1.2.2. Кваліфікаційна робота з української мови, літератури та методик їх навчання має бути закінченою розробкою актуальної наукової (науково-практичної) проблеми та повинна:

- мати новизну, виконуватись на рівні сучасних досягнень науки і технологій;
- мати спрямування на вирішення практичних завдань майбутньої професійної діяльності;
- стимулювати у студентів творчий пошук нових пріоритетних наукових рішень;
- вимагати опрацювання спеціальної наукової і методичної літератури (джерел інформації);
- передбачати вибір оптимальних рішень на основі застосування новітніх інформаційних технологій з галузі філології (лінгвістики, літературознавства, методики викладання української мови і методики викладання української літератури);
- узгоджуватися з планами наукових досліджень керівника та кафедри української мови і літератури;
- узагальнювати і розвивати науково-дослідницькі уміння студента з української мови і/або літератури.

1.2.3. Метою виконання кваліфікаційної роботи з української мови, літератури та методик їх навчання є систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань відповідно до освітньої програми підготовки за спеціальністю; формування навичок застосування цих знань під час розв'язання конкретних наукових і науково-методичних задач; розвиток навичок самостійної науково-дослідної роботи з української мови і/або літератури та методик їх викладання й оволодіння методикою теоретичних, експериментальних та науково-практичних досліджень, використаних під час виконання кваліфікаційної роботи з фаху.

1.2.4. До захисту кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання допускаються студенти, які:

- повністю виконали навчальний план у частині теоретичної та практичної підготовки;

- згідно з календарним планом у визначені терміни виконали кваліфікаційну роботу, оформили її та успішно пройшли попередній захист роботи на випусковій кафедрі.

1.2.5. Для допуску до захисту кваліфікаційної роботи магістра з української мови і/або літератури та методик їх навчання обов'язковою умовою є наявність публікацій студента-випускника у наукових виданнях, апробація результатів роботи на конференціях різного рівня.

1.2.6. Позитивна оцінка екзаменаційною комісією прилюдного захисту кваліфікаційної роботи студентом є підставою для присвоєння йому кваліфікації за другим рівнем вищої освіти.

II. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМАТИКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИК ЇХ НАВЧАННЯ

2.1. Тематика кваліфікаційних робіт з української мови, літератури та методик їх навчання визначається кафедрою української мови і літератури та відповідає програмним результатам навчання, зафіксованим в освітній програмі й доводиться до відома здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти протягом першого семестру навчання.

2.2. Основними критеріями для формування тематики кваліфікаційного дослідження з української мови, літератури і методик їх навчання мають бути:

- актуальність, елементи новизни і перспективність обраної теми;
- стан дослідженої проблеми;
- наявність доступної для студента і достатньої для розкриття теми матеріально-технічної та джерельної бази;
- можливість виконання теми в умовах кафедри української мови і літератури;
- зв'язок теми з конкретними науковими планами та довгостроковими програмами (колективними чи індивідуальними темами) кафедри української мови і літератури;
- можливість отримання від впровадження результатів дослідження науково-освітнього чи іншого ефекту.

2.3. Тематика кваліфікаційних робіт з української мови, літератури та методик їх навчання повинна бути актуальною, вказувати на наявність невирішених чи недостатньо обґрунтованих проблем у наукових джерелах з

лінгвістики або літературознавства, методики навчання української мови і літератури, практичній діяльності в ЗЗСО, відповідати сучасному стану наукового напрямку та векторам його розвитку, а також передбачати очікувані результати, які відповідають реальним потребам розвитку суспільства і спрямовані на їх практичне впровадження, відображати сучасні тенденції розвитку суспільства.

2.4. Напрями дослідження повинні відповідати предметній галузі спеціальності, враховувати вимоги освітньо-професійних програм, потреби науки та практики, результати науково-дослідної роботи кафедри української мови і літератури.

2.5. Вибір напрямку кваліфікаційної роботи є прерогативою здобувача вищої освіти з урахуванням: власних наукових інтересів; запропонованих кафедрою української мови і літератури напрямків та тематики наукових досліджень; особливостей бази практики або місця постійної роботи, на матеріалах яких виконується кваліфікаційна робота (з методики); можливості отримання необхідної інформації. Здобувачеві надається право запропонувати власний напрям дослідження в межах предметної галузі спеціальності з обґрунтуванням доцільності його розроблення. Обговорення та прийняття рішення про затвердження такого напрямку відбувається на засіданні кафедри української мови і літератури за участі здобувача, присутності наукового керівника та гаранта відповідної освітньої програми.

2.6. Назва теми кваліфікаційної роботи повинна бути короткою, окреслювати межі проведення дослідження, відображати мету і відповідати змісту роботи.

2.7. Кваліфікаційна робота також може виконуватися за тематикою, яку замовляють ЗЗСО, установи та організації, що уклали із кафедрою української мови і літератури та Сумським державним університетом імені А. С. Макаренка відповідні угоди або з якими пов'язана трудова діяльність здобувачів вищої освіти.

2.8. Тематика кваліфікаційних робіт оновлюється кожного навчального року.

2.9. Тема кваліфікаційної роботи формується спільно з науковим керівником, розглядається на засіданні кафедри української мови і літератури та затверджується наказом ректора.

2.10. Формування та затвердження теми кваліфікаційної роботи з української мови і/або літератури та методик їх навчання відбувається за такою процедурою:

– здобувач спільно з визначеним науковим керівником формує тему кваліфікаційної роботи;

– теми кваліфікаційних робіт української мови і/або літератури та методик їх навчання здобувачів обговорюються і затверджуються на засіданні кафедри української мови і літератури;

– завідувач кафедри української мови і літератури відповідно до рішення кафедри щодо тем кваліфікаційних робіт готує подання вченої раді факультету у формі витягу з протоколу засідання кафедри щодо затвердження тематики кваліфікаційних робіт студентів;

– тематика кваліфікаційних робіт кафедри української мови, літератури та методик їх навчання ухвалюється рішенням вченої ради факультету;

– на підставі рішення вченої ради факультету декан факультету формує проект наказу про затвердження тематики кваліфікаційних робіт.

2.11. Затвердження тематики кваліфікаційних робіт з української мови, літератури та методик їх навчання здійснюється наказом ректора не пізніше жовтня місяця першого року навчання за освітньою програмою підготовки магістрів.

2.12. Після затвердження теми кафедра розробляє і надає студенту завдання на кваліфікаційну роботу (додаток А). Завдання на кваліфікаційну роботу є підставою для її виконання студентом.

2.13. Зміни або уточнення у формулюванні затвердженої теми можуть бути внесені лише за об'єктивних причин, за згодою чи з ініціативи наукового керівника за наведеною вище процедурою (з обґрунтуванням змін) не пізніше дати оприлюднення наказу ректора про допуск роботи до захисту.

ІІІ. КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ, НАУКОВИЙ КЕРІВНИК

3.1. Кафедра української мови і літератури:

3.1.1. Розробляє спільно із завідувачем кафедри та гарантом відповідної освітньої програми рекомендації (вказівки) щодо виконання кваліфікаційних робіт з української мови і/або літератури та методик їх навчання, які конкретизують вимоги щодо їх змісту, обсягу, порядку контролю за виконанням, підготовки до захисту тощо з урахуванням специфіки освітньої програми. Доводить до відома здобувачів методичні рекомендації та завдання на виконання кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти.

3.1.2. Призначає наукового керівника кваліфікаційної роботи з урахуванням побажань здобувача.

3.1.3. Готує витяг з протоколу засідання кафедри з української мови і літератури про затвердження тем кваліфікаційних робіт та призначення наукових керівників, який є підставою для підготовки проєкту відповідного наказу ректора Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. У протоколі засідання кафедри української мови і літератури та відповідному наказі ректора університету поруч із прізвищем керівника зазначається його науковий ступінь та вчене звання.

3.1.4. Готує пропозиції щодо кандидатур голови, членів та секретаря ЕК.

3.1.5. Стежить за виконанням здобувачами кваліфікаційних робіт з української мови і/або літератури та методик їх навчання відповідно до затвердженого регламенту.

3.1.6. Визначає процедуру підготовки кваліфікаційної роботи з української мови і/або літератури та методик їх навчання та терміни її представлення для перевірки на рівень академічного плагіату, інформує декана факультету про порушення виконання графіка, які можуть призвести до зриву встановлених термінів подання кваліфікаційної роботи до захисту.

3.1.7. Проводить попередній розгляд (передзахист) кваліфікаційних робіт у комісії, яка складається з завідувача кафедри, гаранта освітньої програми, голови ЕК (зі спеціальності, в поточному навчальному році), науково-педагогічних працівників кафедри, наукових керівників кваліфікаційних робіт, що розглядаються. На підставі рішення зазначеної комісії протоколом засідання кафедри української мови і літератури затверджує рішення про допуск (недопуск) здобувача до захисту робіт на засіданні ЕК і передає витяг із цього протоколу до деканату факультету не пізніше ніж за три тижні до початку роботи ЕК. У разі недопуску здобувача до захисту кваліфікаційної роботи з української мови і/або літератури та методик їх навчання визначає можливість її доопрацювання випускником у термін не пізніше ніж за п'ять робочих днів до початку роботи ЕК.

3.1.8. Обговорює на засіданні підсумки роботи ЕК, розробляє та впроваджує заходи щодо підвищення якості виконання кваліфікаційних робіт з української мови і/або літератури та методик їх навчання та усунення недоліків, виявлених під час атестації здобувачів.

3.1.9. За результатами виконання кваліфікаційної магістерської роботи з української мови і/або літератури та методик їх навчання рекомендує здобувачів вищої освіти для вступу до аспірантури.

3.2. **Науковий керівник** кваліфікаційної роботи:

3.2.1. Науковими керівниками кваліфікаційних робіт з української мови і/або літератури та методик їх навчання можуть бути висококваліфіковані фахівці кафедри, що мають наукові ступені та/або вчені звання.

3.2.2. Науковий керівник кваліфікаційної роботи з української мови і/або літератури та методик їх навчання:

- надає здобувачеві консультативну допомогу з формулювання найбільш перспективної й актуальної теми дослідження, структури, ключової ідеї та робочої гіпотези дослідження;
- знайомить студента з вимогами щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи;
- надає допомогу щодо розробки календарного плану-графіку на весь період виконання дослідження (від вибору теми до захисту роботи);
- рекомендує студенту необхідну наукову літературу та джерела, зокрема нормативні і довідкові матеріали, наукові видання тощо за темою кваліфікаційної роботи;
- здійснює керівництво виконанням кваліфікаційної роботи з української мови і/або літератури та методик їх навчання, розвиваючи у здобувачів вищої освіти навички самостійної роботи, творчі здібності та ініціативу;
- надає консультації;
- на засіданнях кафедри української мови і літератури повідомляє про дотримання/недотримання здобувачем регламенту підготовки кваліфікаційної роботи;
- відслідковує хід написання роботи, розглядає виконану частину кваліфікаційної роботи, звертає увагу на рівень глибини опрацювання питань;
- контролює відповідність змісту кваліфікаційної роботи індивідуальному завданню, дотримання вимог оформлення кваліфікаційної роботи, що зазначені у відповідних положеннях та методичних рекомендаціях;
- контролює своєчасне подання роботи до захисту;
- передає у встановленому порядку електронну версію завершеної кваліфікаційної роботи для її перевірки на рівень академічного плагіату та за результатами перевірки формує коротку рецензію наукового керівника (Додаток Д,Є).

3.2.3. Науковий керівник має право:

- контролювати виконання студентом кваліфікаційної роботи;
- вимагати від студента звітності про хід виконання роботи;
- указувати на недоліки, помилки, огріхи у виконанні роботи, вимагати від

студента їх виправлення;

- комісії з проведення попереднього захисту роботи вносити пропозицію (з обґрунтуванням) про недопуск студента до передзахисту кваліфікаційної роботи;
- подавати негативний відгук на роботу в разі несумлінного виконання здобувачем своїх обов'язків, невідповідності роботи вимогам, невиконання календарного плану-графіку;
- запропонувати кафедрі кандидатуру рецензента кваліфікаційної роботи спеціаліста з проблематики дослідження;
- ознайомитись із рецензією на кваліфікаційну роботу студента до її захисту;
- бути присутнім на засіданні ЕК під час захисту кваліфікаційної роботи, науковим керівником якої він є.

3.2.4. У межах навчального року допускається керівництво одночасно не більше, ніж п'ятьма магістерськими дослідженнями.

ІV. ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. Здобувач вищої освіти:

має право:

- обирати тему кваліфікаційного дослідження з української мови і/або літератури та методик їх навчання з переліку тем тем, запропонованих науковим керівником чи пропонувати свою (з урахуванням сфери наукових інтересів керівника, згоди наукового керівника);

- ознайомитися з рецензією та висновками наукового керівника на виконану ним кваліфікаційну роботу;

зобов'язаний:

- чітко дотримуватися календарного плану виконання кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання;

- чітко дотримуватися відповідності змісту кваліфікаційної роботи індивідуальному завданню, положенням та методичним рекомендаціям;

- самостійно здійснювати написання кваліфікаційної роботи; дотримуватися академічної доброчесності;

- своєчасно подавати роботу (частини роботи) на перевірку науковому керівникові;

- виправляти помилки, недоліки, зауваження, на які вказав науковий керівник;

- виконати й оформити кваліфікаційну роботу з української мови і/або літератури та методик їх навчання відповідно до встановлених в університеті вимог;

- передати у встановленому порядку та у визначений термін електронну

версію завершеної кваліфікаційної роботи для її перевірки на рівень академічного плагіату;

- передати у встановленому порядку та у визначений термін роботу науковому керівникові на перевірку;

- передати у встановленому порядку та у визначений термін роботу науковому керівникові для написання відгуку;

- передати у встановленому порядку та у визначений термін роботу рецензентові (за згодою наукового керівника) для написання рецензії;

- передати у встановленому порядку та у визначений термін роботу завідувачеві кафедри;

- дотримуватися законодавства України про збереження авторського права;

- не порушувати дисципліни; відповідально ставитися до виконання своїх обов'язків;

4.2. Здобувач вищої освіти:

4.2.1. Несе самостійно відповідальність за якість підготовленої кваліфікаційної роботи з української мови і/або літератури та методик їх навчання, за порушення дисципліни, порядку виконання кваліфікаційної роботи, а також своєчасне, з дотриманням регламенту подання науковому керівнику розділів (частин) кваліфікаційної роботи для перевірки, написання відгуку; своєчасне подання кваліфікаційної роботи для перевірки на рівень академічного плагіату; своєчасне подання кваліфікаційної роботи рецензентові (за згодою наукового керівника); своєчасне подання кваліфікаційної роботи завідувачеві кафедри.

4.2.2. Отримує від наукового керівника консультаційну допомогу з вибору (формулювання) теми дослідження, структури, ключової ідеї та робочої гіпотези дослідження; опрацювання необхідних джерел, зокрема нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою кваліфікаційної роботи.

4.2.3. Звертає увагу на зауваження наукового керівника, усуває всі помилки, недоліки, на які вказав науковий керівник, вносить відповідні зміни до кваліфікаційної роботи; виправляє неточності, огріхи, зауваження, на які вказав науковий керівник.

4.2.4. Подає на кафедру української мови і літератури повністю виконану кваліфікаційну роботу для її попереднього захисту у встановлений термін, згідно з допуском наукового керівника.

4.2.5. Готує доповідь та ілюстративні матеріали до захисту кваліфікаційної роботи на засідання ЕК.

4.2.6. Несе відповідальність за виконання вимог до оформлення кваліфікаційної роботи та її структурних елементів, дотримання вимог академічної доброчесності.

V. ЗМІСТ, СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИК ЇХ НАВЧАННЯ

5.1. Наповнення кваліфікаційної роботи з української мови і/або літератури та методик їх навчання визначається її темою й відображається у плані, розробленому здобувачем вищої освіти за участю/схваленням наукового керівника. Відповідно до обраної теми здобувач вищої освіти самостійно, з власної ініціативи або за рекомендацією наукового керівника повинен ознайомитися з нормативними документами, науковою та навчальною літературою та скласти проєкт плану, який обговорює та погоджує з науковим керівником.

5.2. Кваліфікаційне дослідження з української мови і/або літератури та методик їх навчання оформлюється у вигляді наукової роботи, написаної державною мовою. Зміст кваліфікаційного дослідження з української мови і/або літератури та методик їх навчання має відповідати стандартам вищої освіти. Робота має бути актуальною, результати одержані із використанням новітніх методів теоретичного й експериментального дослідження з української мови і/або літератури та методик їх навчання і спрямовані на створення нових технологій (зокрема, освітніх технологій), приладів, обладнання тощо. Робота повинна розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи наукової новизни та відображати практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та можливість упровадження в сферу практичної діяльності.

5.3. Обов'язковими структурними елементами кваліфікаційної роботи є:

- **Титульна сторінка роботи** (додаток Б).
- **Завдання на кваліфікаційну роботу студента** (Додаток А).
- **Рецензія** (Додаток В).
- **Зміст.**
- **Перелік умовних позначень, символів, одиниць і термінів** (за потреби)
- **Вступ.**
- **Основна частина.**
- **Висновки.**
- **Список використаних джерел.**
- **Додатки.**

– **Результат перевірки кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату та коротка рецензія наукового керівника (Додатки Д,Є).**

5.4. Детальний опис складових кваліфікаційної роботи:

1). Титульна сторінка роботи (додаток Б).

2). Завдання на кваліфікаційну роботу студента (Додаток А).

3). Рецензія (Додаток В).

4). Зміст. Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Заголовки Змісту повинні точно відповідати заголовкам у тексті кваліфікаційної роботи. Не можна скорочувати їх або подавати в іншому формулюванні, послідовності і співвідпорядкованості порівняно із заголовками в тексті.

5). Перелік умовних позначень, символів, одиниць і термінів (за потреби). Такий перелік наводиться, якщо в роботі вжита специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи тощо. Перелік друкується двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальне розшифрування. Якщо спеціальні терміни, символи, повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

6). Вступ. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–3 сторінки. У вступі розкривається сутність наукової проблеми та її значущість, стан розробки й обґрунтування необхідності проведення дослідження та подається загальна характеристика роботи у нижче наведеній послідовності.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв’язання проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки та професійної діяльності. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним.

Якщо робота виконується у системі досліджень кафедри, коротко визначається її зв’язок із зареєстрованою в УкрІНТЕІ науково-дослідною темою випускової кафедри. Обов’язково слід зазначити внесок автора кваліфікаційної роботи у виконання плану таких науково-дослідних завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв’язання конкретної проблеми з української мови або літератури та методик їх навчання, зазначенням авторів та їх наукового внеску, на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена кваліфікаційна робота (за потреби).

Мета і завдання дослідження. Формулюються мета роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета – кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи у процесі власного дослідження. Не потрібно формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що такі слова вказують не на саму мету, а на засіб її досягнення. Завдання – це конкретні шляхи, засоби досягнення поставленої мети.

Завдання дослідження можуть передбачати такі елементи:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять у загальну проблему дослідження (наприклад, виявлення сутності понять, явищ, процесів, подальше вдосконалення їх вирішення, розробка ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);

- усебічне (при необхідності й експериментальне – для кваліфікаційних робіт із методики навчання української мови чи літератури) вивчення практики вирішення певної проблеми, виявлення її типового стану, вад і труднощів, їх причин, типових особливостей передового досвіду (таке вивчення дозволяє уточнити, перевірити ті дані, які опубліковані в спеціальних неперіодичних і періодичних виданнях, підняти їх на рівень наукових фактів, обґрунтованих у процесі спеціального дослідження);

- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення певної проблеми;

- експериментальна перевірка запропонованої системи заходів стосовно відповідності її критеріям оптимальності, тобто досягнення максимально важливих у відповідних умовах результатів вирішення цих проблем при певних затратах часу і зусиль (обов'язково при написанні кваліфікаційних робіт із методики викладання української мови і/або літератури);

- розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження у практиці роботи відповідних установ (організацій) (обов'язково при написанні кваліфікаційних робіт з методики викладання української мови і/або літератури).

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта). Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка й стане предметом

дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати назву роботи.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження або досягнення поставленої у кваліфікаційній роботі мети, при цьому коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, або які результати отримані за їх допомогою.

Елементи наукової новизни одержаних результатів. Подається коротка інформація про нові наукові положення, запропоновані автором особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше визначено, удосконалено, дістало подальший розвиток, створено нову концепцію, що узагальнює... і розвиває..., розроблено нову систему..., з використанням відомого принципу...).

Практичне значення одержаних результатів. Потрібно подати відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх використання із зазначенням певної галузі, теоретичного або практичного навчального курсу; висвітлити практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Стисло повідомляється про впровадження результатів дослідження, назвавши організації, у яких здійснена реалізація, форми реалізації (при написанні кваліфікаційних робіт з методики викладання української мови або літератури).

Апробація результатів та публікації. У роботі зазначається участь у наукових конференціях, семінарах, засіданнях наукового гуртка із оголошенням результатів своєї роботи та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програма конференції за темою роботи, у якій студент брав участь), слід зазначити загальну кількість конференцій/семінарів, їх назву, рік та місце проведення, а також вказати кількість публікацій із цієї теми (для магістерської роботи – не менше двох).

7). Основна частина. Складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань кваліфікаційної роботи. У розділах основної частини подають: аналітичний огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень, викладення загальної методології та основних напрямів досліджень, експериментальну частину і методику досліджень, проведені теоретичні або експериментальні дослідження (для кваліфікаційних робіт із методики навчання української мови чи літератури), аналіз і узагальнення їх результатів.

У змісті першого розділу, як правило, висвітлюються теоретичні основи з теми кваліфікаційної роботи, написані з використанням літературних

першоджерел. Велике значення має правильні трактування понять теми, їх точність і науковість. Використані терміни мають бути загальнозживаними чи подаватися з посиланням на їх автора (за необхідності, якщо терміни нововведені).

Інші розділи укладаються відповідно до теми роботи і вимог, розроблених і затверджених у Положенні. У практичній частині автор із вичерпною повнотою викладає методику проведення та результати власного дослідження (при написанні кваліфікаційних робіт із методики викладання української мови або літератури). Головні вимоги до наукового викладення результатів – точність, чіткість, стислість.

Кожний розділ починають із нової сторінки. У кінці кожного розділу формулюється висновок зі стислим викладенням наведених у розділі результатів.

Основні розділи повинні мати бібліографічні посилання на літературу, що дозволяє аналізувати власні дані та порівнювати їх із даними інших джерел інформації.

8). Висновки повинні містити чіткий виклад найбільш важливих результатів дослідження. Висновки подаються як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Їх головна мета – підсумки проведеної роботи. Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, але й хиби та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення.

9). Список використаних джерел. При його укладанні допускається використання одного з можливих способів упорядкування матеріалу у списку: за алфавітом чи за порядком згадування.

10). Додатки. За необхідності до додатків доцільно включити допоміжний матеріал (при його великій кількості та неможливості подати у тексті), необхідний для повноти сприйняття роботи: інструкції та методики, опис алгоритмів дій (конспекти уроків та позакласних заходів тощо); ілюстрації допоміжного характеру (таблиці, діаграми, схеми, графіки, карти, репродукції картин, ілюстрації до творів тощо); формули і розрахунки, зразки анкет, тестів, опитувальних листів та ін. На кожному додаток повинно бути посилання в тексті основної частини роботи.

11). Результат перевірки кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату та коротка рецензія наукового керівника.

Відповідно до ч. 6 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» університет зобов'язаний

здійснювати заходи із запобігання академічному плагіату – оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. З цією метою всі кваліфікаційні роботи з української мови, літератури та методик їх навчання обов'язково проходять комп'ютерну перевірку на унікальність. Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти здійснюється співробітником Наукової бібліотеки, який вносить роботи до бази даних Сумського державного педагогічного університету імені А. С.Макаренка в інтернет-системі **StrikePlagiarism** та визначає унікальність кожної кваліфікаційної роботи з української мови, літератури та методик їх навчання. На підставі результатів комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність видається електронний звіт. Електронний варіант звіту про перевірку в системі **StrikePlagiarism** у форматі *.pdf передаються на відповідну кафедру протягом 3-х днів після подачі роботи до Наукової бібліотеки.

Захищені кваліфікаційні роботи з української мови, літератури та методик їх навчання розміщуються в репозитарії студентських робіт Наукової бібліотеки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Кваліфікаційна робота з української мови або літератури та методик їх навчання проходить перевірку на наявність ознак академічного плагіату. Процедура підготовки кваліфікаційної роботи та терміни її представлення для перевірки на рівень академічного плагіату визначаються та доводяться до здобувача кафедрою української мови і літератури у визначений термін.

5.5. При підрахунку загального обсягу кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання не враховуються: відгук наукового керівника, рецензія, додатки, звіт перевірки на плагіат.

5.6. Рекомендується такий обсяг кваліфікаційної роботи *магістра* – 50÷70 сторінок (без урахування додатків).

Зазначені обсяги кваліфікаційних робіт можуть варіювати в межах $\pm 10\%$.

5.7. Рекомендовані показники унікальності текстів для кваліфікаційних робіт з української мови і/або літератури та методик їх навчання:

- понад 80% – текст вважається унікальним;
- від 60% до 80% – унікальність тексту задовільна, слід перевірити наявність посилань на першоджерела;
- від 40 до 60 % – письмова робота приймається до розгляду після доопрацювання автором та наявності і правильного оформлення цитувань та посилань на використані джерела, оскільки має значний об'єм запозичень;

– менше 40 % – письмова робота до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до друку (захисту), оскільки має суттєвий об'єм запозичень, що трактується як плагіат.

VI. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИКИ ЇХ НАВЧАННЯ

6.1. Після затвердження теми кваліфікаційної роботи та ознайомлення з її завданнями студент разом із науковим керівником розробляє календарний план виконання кваліфікаційної роботи із зазначенням усіх етапів та офіційних термінів виконання. Цей план відображається у завданні на кваліфікаційну роботу (додаток А) і підписується студентом, науковим керівником та затверджується на засіданні кафедри української мови і літератури. Завдання на кваліфікаційну роботу складається у трьох примірниках, один з яких одержує студент, другий – зберігається на кафедрі, третій – у наукового керівника. Зміна календарного плану виконання кваліфікаційної роботи допускається тільки за згодою чи з ініціативи наукового керівника та затверджується на засіданні кафедри.

6.2. Організаційно процес виконання кваліфікаційної роботи складається з таких етапів:

підготовчого, який починається з вибору студентом теми й отримання індивідуального завдання від керівника кваліфікаційної роботи щодо питань, які необхідно вирішити: ознайомлення зі станом проблеми, збирання фактичних матеріалів, проведення необхідного огляду та аналізу схожих розробок та їх застосувань у відповідних галузях тощо;

основного, який реалізується відповідно до вимог щодо організації наукового дослідження і передбачає викладення тексту роботи згідно з її структурою, формулювання висновків та рекомендацій, підготовки публікацій із тематики дослідження – на основі вивчення досвіду роботи, проведення експерименту чи анкетування (при підготовці роботи з методики навчання української мови або літератури), збирання й обробки фактичного матеріалу;

підсумково-оформлювального, який завершується поданням оформленої роботи до попереднього заслуховування на засіданні кафедри. На цьому етапі робота має бути повністю виконана та перевірена керівником;

зключного, який містить висновки керівника про виконання кваліфікаційного дослідження, рецензії на роботу від спеціаліста відповідного профілю (за яким виконувалася робота), перевірки кваліфікаційної роботи на

ознаки академічного плагіату, проведення попереднього захисту на кафедрі української мови і літератури, одержання рішення випускової кафедри про допуск до захисту, подання роботи до екзаменаційної комісії.

6.3. Допуск до захисту кваліфікаційної роботи надається кафедрою української мови і літератури після попереднього заслуховування та обговорення її результатів, за згодою наукового керівника, але не пізніше трьох тижнів до початку роботи екзаменаційної комісії (початку підсумкової атестації випускників) із відповідної спеціальності другого освітнього рівня.

VII. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИК ЇХ НАВЧАННЯ

7.1. Безпосередній контроль за виконанням кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання відповідно до календарного плану здійснює науковий керівник.

Інформація наукових керівників про хід виконання студентами кваліфікаційних робіт з української мови або літератури та методик їх навчання заслуховується на засіданнях кафедри один раз на семестр.

7.2. Кафедра має право на підставі попереднього заслуховування та обговорення результатів кваліфікаційного дослідження (попереднього захисту) або письмової заяви наукового керівника про невиконання студентом календарного плану не допустити роботу до захисту.

VIII. ЗАПОБІГАННЯ ВИПАДКІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

8.1. Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти передбачає забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти.

8.2. Пунктом 2.2. Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка визначено форми проявів академічної недоброчесності у навчальній, викладацькій, науковій та творчій діяльності для студентів та працівників університету.

8.3. Основні цілі запровадження комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність (автентичність):

- підвищення якості та ефективності навчального процесу;
- забезпечення належного наукового рівня кваліфікаційних робіт, що виконуються студентами на кафедрі української мови і літератури;
- дотримання прав інтелектуальної власності фізичних та юридичних осіб при роботі з оприлюдненими (опублікованими) джерелами інформації;

- удосконалення дослідницької компетентності студентів, зокрема, навичок коректної роботи із джерелами наукової інформації та формування сумлінного ставлення до інтелектуальних надбань;
- роз'яснення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування при виконанні кваліфікаційних робіт, дотримання вимог наукової етики;
- стимулювання самостійності при виконанні науково-дослідних робіт.

8.4. Загальна координація діяльності з визначення ступеня автентичності кваліфікаційної роботи здійснюється Науковою бібліотекою СумДПУ імені А.С.Макаренка. Проректор з науково-педагогічної роботи та начальник навчального відділу мають право на проведення вибіркової незалежної перевірки кваліфікаційних робіт з української мови або літератури та методик їх викладання після їх прийняття до захисту.

8.5. З метою недопущення фактів академічного плагіату у кваліфікаційних роботах з української мови або літератури та методик їх навчання здобувачів вищої освіти, що виконуються на кафедрі української мови і літератури, рекомендується дотримання алгоритму забезпечення перевірки:

- написана письмова робота подається для попередньої перевірки науковому керівникові;
- за умов позитивного висновку зазначеної особи робота в електронному вигляді подається для перевірки на академічний плагіат до Наукової бібліотеки;
- здобувачем вищої освіти при поданні роботи для перевірки на академічний плагіат заповнюється Заява, якою здобувач підтверджує факт відсутності у роботі запозичень із оприлюднених джерел (на паперових та електронних носіях, в тому числі опублікованих у мережі Інтернет) без відповідного оформлення цитувань і посилань, а також засвідчується інформованість про відповідальність у разі виявлення факту академічного плагіату;
- здобувачу вищої освіти надається електронний варіанту звіту про перевірку в системі **StrikePlagiarism** у форматі *.pdf, який відображає унікальність тексту кваліфікаційної роботи.

8.6. Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти підлягає перевірці на наявність ознак академічного плагіату за допомогою визначеного СумДПУ імені А.С. Макаренка програмного продукту, який здійснюється призначеними ректором відповідальними особами із числа працівників Наукової бібліотеки університету. Результати перевірки подаються у вигляді електронного варіанту звіту про перевірку в системі **StrikePlagiarism** у форматі *.pdf, який відображає унікальність тексту кваліфікаційної роботи. Перевірка здійснюється з метою виявлення і запобігання (недопущення) випадків академічної недоброчесності та

необґрунтовано великої кількості текстових запозичень у кваліфікаційних роботах студентів у відповідності до діючого законодавства України в Положенні сформовано процедуру розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення у межах Університету.

8.7. За автентичність кваліфікаційної роботи відповідає здобувач.

8.8. Порядок перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність є таким:

- ✓ кваліфікаційна робота подається виконавцем на кафедру для перевірки на плагіат у форматах *. doc, *.docx, *.rtf не пізніше, ніж за тиждень до її попереднього розгляду (попереднього захисту) і надання допуску до захисту на засіданні екзаменаційної комісії;
- ✓ при поданні на кафедру кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання здобувач вищої освіти заповнює заяву за прийнятою формою (додаток Д), в якій засвідчує ознайомлення з нормативною базою перевірки поданої ним роботи на плагіат, відсутність запозичень із друкованих та електронних джерел, що не підкріплені відповідними посиланнями, і інформованість про можливі санкції у разі виявлення плагіату;
- ✓ підписана за формою заява залишається на кафедрі української мови і літератури;
- ✓ завідувач кафедри направляє до відповідальної особи за перевірку кваліфікаційної роботи до Наукової бібліотеки, яка протягом трьох днів після написання заяви студента здійснює перевірку електронного варіанту кваліфікаційної роботи на плагіат через внесення роботи до бази даних університету в інтернет-системі **StrikePlagiarism** та визначає її унікальність. На підставі результатів комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність видається електронний варіант звіту про перевірку в системі **StrikePlagiarism** у форматі *.pdf;
- ✓ результати перевірки заносяться в протокол;
- ✓ за результатом перевірки завідувач випускової кафедри приймає рішення про допуск кваліфікаційної роботи до попереднього слухання (попереднього захисту) або про її доопрацювання у визначений термін та повторну перевірку на унікальність (автентичність). Рішення повідомляється студентові завідувачем кафедри в день його прийняття.

8.9. Студент несе відповідальність за надання електронної версії своєї кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання у терміни, встановлені чинним Положенням.

8.10. Завідувач кафедри української мови і літератури разом із науковим керівником несе відповідальність за перевірку на унікальність кваліфікаційної роботи у встановлені терміни, прийняття об'єктивного рішення про допуск роботи до попереднього захисту чи про доопрацювання роботи і повторну перевірку на академічну доброчесність.

8.11. Завідувач кафедри української мови і літератури у випадку незгоди студента з прийнятим рішенням за результатами перевірки на унікальність

призначає комісію з членів кафедри (завідувач кафедри і дві особи з числа провідних науково-педагогічних працівників кафедри). Остаточне рішення щодо результатів визначення ступеня унікальності кваліфікаційної роботи приймається на засіданні кафедри з урахуванням висновків комісії. Студенту повинна бути надана можливість довести самостійність виконання ним кваліфікаційної роботи.

8.12. Студент допускається до захисту кваліфікаційної роботи при наявності в ній не більше 40% запозиченого тексту.

ІХ. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИК ЇХ ВИКЛАДАННЯ

9.1. Кваліфікаційна робота з української мови і/або літератури та методик їх викладання друкується на аркушах білого паперу формату А4 (210x297 мм). Основний текст роботи друкується з одного боку аркуша через 1,5 комп'ютерних інтервали шрифтом Times New Roman, розмір шрифту – 14. Абзацний відступ – 1,25 мм. Текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм.

9.2. Робота подається до захисту в переплетеному вигляді.

9.3. Кваліфікаційна робота виконується українською мовою.

9.4. Текст кваліфікаційної роботи повинен бути стислий, точний та логічно послідовний. Текст викладають, дотримуючись норм чинного українського правопису, використовуючи стиль ділового мовлення, необхідний для службових документів. Потрібно користуватися усталеною лексикою, наявною в академічних словниках, дотримуватися прийнятої наукової термінології, умовних символів та скорочень, уникати діалектизмів, засобів художньої літератури, нових іншомовних запозичень тощо.

9.5. Оформлення розділів (підрозділів):

9.5.1. Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

9.5.2. Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки (крім назв підрозділів і пунктів у межах розділу).

9.5.3. Не допускається розташування назв розділів, підрозділів, а також пунктів і підпунктів у нижній частині сторінки, якщо після неї міститься лише один рядок тексту.

9.5.4. Відстань між заголовком структурних частин (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3 інтервали.

9.6. Нумерація:

9.6.1. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

9.6.2. Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

9.6.3. Такі структурні частини випускної роботи, як «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Інші розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумерують арабськими цифрами в межах розділу. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. Після номера підрозділу (підпункту) ставлять крапку (наприклад: 1.1.; 1.3.; 1.2.4.). Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номеру повинна стояти крапка, наприклад: „1.3.2.” (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

9.7. Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул та додатків:

9.7.1. Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) потрібно розташовувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути посилання у тексті.

9.7.2. Якщо ілюстрації створені не автором роботи, необхідно зробити певні посилання, дотримуючись вимог чинного законодавства щодо авторських прав.

9.7.3. Креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, які містяться у

тексті, повинні відповідати вимогам державних стандартів (за наявності).

9.7.4. **Ілюстрації** повинні мати назву, яку розташовують безпосередньо під *зображенням*. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисуночний надпис). Ілюстрації позначаються словом «Рисунок...», яке разом із назвою ілюстрації розташовують після пояснювальних даних. Наприклад, «Рисунок 2. Діаграма розвитку...» або «Рис. 2. Діаграма розвитку...».

9.7.5. Ілюстрації потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, другий рисунок третього розділу позначається як «Рисунок 3.2» або «Рис. 3.2».

9.7.6. Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «Рис. 1.2».

9.7.7. **Таблиці**. Цифровий матеріал здебільшого оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання у тексті.

9.7.8. Таблиці потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу (за винятком додатків). Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Наприклад, друга таблиця третього розділу позначається як «Таблиця 3.2».

9.7.9. Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. Якщо таблиця переходить на наступну сторінку, то над іншими частинами пишуть «Продовження таблиці» із зазначенням номера.

9.7.10. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

9.7.11. Заголовки таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Підзаголовки, які мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки та підзаголовки стовбців зазначають в однині.

9.7.12. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю стовбців можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки.

9.7.13. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад, «...у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад, «див. табл. 1.3».

9.7.14. **Формули** розташовують безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище й нижче кожної формули повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

9.7.15. Формули у тексті слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу й порядкового номера формули, відокремлених крапкою. Наприклад, третя формула першого розділу позначається як «(1.3)». Номер формули зазначають на рівні формули в дужках у крайньому правому положенні у рядку. Пояснення значень кожного символу і числового коефіцієнта потрібно давати з нового рядка. Перший рядок пояснень починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

9.7.16. Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад, «... у формулі (2.1)».

9.7.17. У **додатках** розміщують матеріал, який не може бути послідовно розташований в основній частині через великий обсяг, суто технічний характер або внаслідок неможливості способу відтворення (викладений на папері іншого формату). У додатки можуть бути внесені окремі ілюстрації, таблиці, схеми тощо.

9.7.18. Додатки потрібно оформлювати як продовження рукопису на подальших сторінках, розташовуючи відповідно до появи посилань на них у тексті. Додатки повинні мати спільну з рукописом наскрізну нумерацію сторінок.

9.7.19. Додатки позначають послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, Додаток А; Додаток Б. Якщо у тексті один додаток, то він позначається як Додаток А.

9.7.20. Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є у тексті додатків, нумерують у межах кожного додатку. Наприклад, третій рисунок Додатку А позначається як «Рисунок А.3» та ін.

9.8. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела:

9.8.1. При написанні кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання студент повинен робити посилання на джерела, матеріали або окремі результати, з яких наводяться в дослідженні, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і

перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися бажано (по можливості) на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

9.8.2. Список використаних джерел та літератури укладають відповідно до Державного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання: загальні положення та правила складання». Документ розміщений на сайті наукової бібліотеки СумДПУ імені А.С.Макаренка.

9.8.3. Посилання подаються у тексті роботи у квадратних дужках – [14, с.20], де перша цифра – номер джерела у використаних джерел, а друга – номер сторінки.

9.8.4. Запозичені висловлювання обов'язково беруть у лапки (оформлювати у вигляді цитати) та посилаються на першоджерело. Порухення цих вимог може призвести до кваліфікації дій автора як плагіату та до відсторонення роботи до захисту.

9.8.5. Пряме цитування конкретного джерела не повинно перевищувати одного-двох абзаців. Кількість прямих цитат на одній сторінці роботи не повинна перевищувати 2–3. Не допустимо подавати цитати у висновках.

9.8.6. Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, які викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;
- цитування повинне бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні не допускається;
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;
- цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім;
- якщо автор кваліфікаційної роботи виділяє деякі слова, то робиться відповідне застереження, наприклад: (курсив наш. – М.Х.), (підкреслено

мною. – М.Х.), (розрядка моя. – М.Х.).

Х. ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИК ЇХ ВИКЛАДАННЯ

10.1. Підготовка роботи до захисту полягає у наступному.

10.1.1. Не пізніше як за місяць до захисту студент подає на відповідну кафедру для реєстрації:

- особисто віддрукований та перевірений текст кваліфікаційної роботи, узгоджений та схвалений науковим керівником;
- електронну версію кваліфікаційної роботи;
- заяву про перевірку кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання на автентичність (*Додаток Д*).

10.1.2. Кваліфікаційна робота з української мови або літератури та методик їх навчання не допускається до попереднього захисту у випадку порушення здобувачем вищої освіти вимог до змісту, оформлення та порядку підготовки роботи до захисту та у випадку непроходження експертизи на академічний плагіат, у випадку негативного відгуку наукового керівника, його недопуску .

10.2. Попередній захист кваліфікаційних робіт:

10.2.1. Попередній захист проводиться на засіданні кафедри української мови і літератури і має на меті перевірку готовності здобувача вищої освіти до захисту роботи в ЕК: вільне володіння матеріалом роботи, здатність відповідати на питання стосовно сутності та результатів роботи, наявність демонстраційного матеріалу для захисту роботи.

10.2.2. Попередній захист кваліфікаційні роботи з української мови або літератури та методик їх навчання проходить за встановленим графіком, але не пізніше як за 3 тижні до терміну захисту перед екзаменаційною комісією.

10.2.3. На попередній захист студент повинен подати віддрукований, перевірений та схвалений науковим керівником текст роботи і електронний варіант звіту про перевірку в системі **StrikePlagiarism** у форматі *.pdf. та коротку рецензію наукового керівника (*Додатки Д, Є*).

10.2.4. Попередній захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника і передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора кваліфікаційної роботи з повідомленнями про

основні положення роботи;

- детальні відповіді студента на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту та суті роботи;

- виступ наукового керівника про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед екзаменаційною комісією.

10.2.5. Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту, встановлює терміни опрацювання та подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедру.

10.2.6. Попереднім захистом кваліфікаційної роботи не може вважатися виступ та участь студента у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо. Тільки за згодою наукового керівника попереднім захистом кваліфікаційної роботи може вважатися виступ та участь студента у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо.

10.2.7. Попередній захист вважається успішним, якщо здобувач вищої освіти повністю володіє результатами самостійно підготовленої роботи та якщо науковий керівник дав схвальний відгук.

10.2.8. Після успішного проходження попереднього захисту кваліфікаційна робота підписується здобувачем вищої освіти, науковим керівником та допускається до офіційного захисту на засіданні ЕК.

10.2.9. Висновок кафедри є підставою для допуску роботи до захисту перед екзаменаційною комісією. Висновок кафедри відображається у Поданні голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи (*Додаток Ж*).

10.2.10. У разі негативного відгуку наукового керівника та у випадку затвердження на засіданні кафедри рішення про недопуск до захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти за поданням декана факультету відраховується із числа студентів СумДПУ імені А.С. Макаренка.

10.2.11. Захист нової випускної кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання (на іншу тему) можливий не раніше, ніж у наступний термін роботи ЕК в СумДПУ імені А.С. Макаренка.

10.3. *Письмова рецензія (Додаток В):*

10.3.1. Письмова рецензія подається на кафедру не пізніше, ніж за 15 календарних днів до захисту кваліфікаційної роботи.

10.3.2. Рецензування кваліфікаційних робіт здійснюють висококваліфіковані викладачі чи науковці, які є фахівцями в певній галузі, спеціалісти виробничих, наукових організацій, що відповідають профілю

виконаної кваліфікаційної роботи. Рецензія має бути об'єктивною, відображати як позитивні, так і негативні сторони роботи і містити рекомендацію до оцінювання.

10.3.3. Особливу увагу в рецензії потрібно звернути на:

- актуальність теми;
- вміння застосовувати теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань;
- наявність у роботі особистих пропозицій і рекомендацій, їх новизна, перспективність, практична цінність;
- достовірність результатів, коректність та обґрунтованість висновків;
- якість викладу (науковий стиль, мовна грамотність) та оформлення роботи;
- відповідність роботи існуючим вимогам до робіт такого типу;
- недоліки роботи.

10.3.4. Рецензент також має зазначити своє прізвище, ім'я та по батькові, місце роботи і посаду, яку обіймає.

10.3.5. Студент та науковий керівник мають право заздалегідь ознайомитися із текстом рецензії.

10.3.6. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

10.4. Не пізніше, ніж за 10 днів до захисту кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією студент подає на кафедру:

- висновки кафедри української мови і літератури та наукового керівника про виконання кваліфікаційної роботи та її допуску до захисту на бланку Подання голові екзаменаційної комісії до захисту кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання (*Додаток Г*);
- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу;
- електронну версію кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання на електронних носіях;
- зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи;
- електронний варіант звіту про перевірку в системі **StrikePlagiarism** у форматі *.pdf. та коротку рецензію наукового керівника (*Додатки Д, Є*).

Рецензія та Подання голові екзаменаційної комісії до захисту кваліфікаційної роботи (*Додаток В*) вкладається в файл, який підшитий у кінці кваліфікаційної роботи.

10.5. Для захисту кваліфікаційних робіт з української мови або літератури

та методик їх навчання не пізніше, ніж за три дні до засідання екзаменаційної комісії деканат надає голові комісії :

- зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи;
- подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи із довідкою про виконання навчального плану та успішності студента; висновком кафедри і наукового керівника про виконання кваліфікаційної роботи та її допуску до захисту за підписами декана факультету, завідувача кафедри, наукового керівника дослідження та секретаря деканату;
- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу;
- електронний варіант звіту про перевірку в системі **StrikePlagiarism** у форматі *.pdf та коротку рецензію наукового керівника.

10.6. Крім цього, екзаменаційній комісії до захисту кваліфікаційної роботи можуть бути подані:

- друковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь; *для захисту магістерських робіт наявність друкованих праць (наукові статті, методичні розробки тощо) є обов'язковою;*
- документи, які вказують на практичне застосування чи впровадження результатів кваліфікаційної роботи тощо.

10.7. Захист кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менш ніж половини її складу за обов'язкової присутності голови комісії. На захисті можуть бути присутні і брати участь в обговоренні всі бажаючі, не порушуючи при цьому порядку та процедури захисту.

10.7.1. Процедура захисту включає:

- доповідь студента;
- запитання до автора;
- озвучення висновків наукового керівника та рецензента;
- відповіді студента на запитання членів екзаменаційної комісії та осіб, присутніх на захисті (з дозволу та в порядку, визначеному головою комісії);
- заключне слово студента.

10.7.2. У своїй доповіді студенту доцільно висвітлити такі важливі питання, як обґрунтування актуальності теми дослідження; мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими

методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; із якими труднощами довелося зіткнутися в процесі виконання дослідження, які положення не знайшли підтвердження.

10.7.3. У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента. Доповідь студента не повинна перевищувати за часом 10–15 хвилин. Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію або виготовити на друкованій основі необхідні таблиці, рисунки, діаграми, графіки. Під час захисту кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті. Захист кваліфікаційної роботи фіксується в протоколі екзаменаційної комісії.

10.7.4. Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи не повинна перевищувати 30 хвилин.

10.7.5. Оцінка за результатами захисту кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання виставляється на закритому засіданні екзаменаційної комісії, після чого публічно оголошується головою випускнику і всім присутнім на захисті.

XI. ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

11.1. Оцінювання результатів захисту кваліфікаційних робіт з української мови або літератури та методик їх навчання здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в СумДПУ імені А.С.Макаренка 100-бальною накопичувальною системою контролю навчальних досягнень за такими орієнтовними показниками:

Критерій за яким оцінюється робота	Максимальна кількість балів
1. Зміст кваліфікаційної роботи:	55
<ul style="list-style-type: none"> • відповідність змісту роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання 	10
<ul style="list-style-type: none"> • самостійність вирішення поставленої задачі, виконання розрахунків, таблиць, графічного матеріалу тощо. 	10
<ul style="list-style-type: none"> • наявність елементів наукової (науково-практичної) новизни 	10
<ul style="list-style-type: none"> • повнота розкриття теми дослідження, відповідність 	10

висновків до поставлених завдань	
• відповідність стандартам оформлення	5
• здобутки студента: *участь у конференціях; * наукові статті, тези виступів; * методичні розробки; * документи, які вказують на практичне застосування чи впровадження результатів кваліфікаційної роботи тощо	10
2. захист кваліфікаційної роботи	45
• доповідь (логічність подання матеріалу; ефективність та доцільність використання ілюстративного матеріалу, його якість; культура мовлення доповідача)	15
• обговорення роботи: вільне володіння проблематикою дослідження, вміння вести наукову дискусію та відстоювати власну точку зору, чіткість та лаконічність відповідей на поставлені запитання та ін.	30
Всього:	100

11.2. При визначенні оцінки кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання приймається до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки студентів.

11.3. Рішення екзаменаційної комісії про оцінку кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів голос голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

11.4. При визначенні оцінки роботи має бути врахована також думка рецензента.

11.5. Повторний захист кваліфікаційних робіт з української мови або літератури та методик їх навчання з метою підвищення оцінки не дозволяється.

11.6. У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання не відповідає вимогам рівня підсумкової атестації, екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що студент є неатестованим, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання

комісії. У такому випадку екзаменаційна комісія встановлює: може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням чи він повинен опрацювати нову тему, визначену кафедрою української мови і літератури. Повторний захист кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання дозволяється протягом трьох років після закінчення вищого закладу освіти, але не раніше, як під час наступної підсумкової атестації.

11.7. Студент, який отримав незадовільну оцінку за кваліфікаційну роботу з української мови або літератури та методик їх навчання, відраховується з вищого навчального закладу. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

11.8. Здобувачу вищої освіти, який не захищав кваліфікаційну роботу з української мови або літератури та методик їх навчання з поважних причин (підтверджених документами), може бути продовжений строк навчання до наступного терміну роботи ЕК, але не більше одного року.

11.9. Електронна версія кваліфікаційних робіт із української мови або літератури та методик їх навчання передаються до Наукової бібліотеки та розміщуються у репозитарії СумДПУ імені А. С. Макаренка.

ХІІ. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИК ЇХ НАВЧАННЯ

12.1. Оформлені належним чином захищені кваліфікаційні роботи з української мови або літератури та методик їх навчання передаються до фондів Наукової бібліотеки СумДПУ імені А.С. Макаренка, про що складається відповідний акт, який зберігається на кафедрі.

12.2. Електронна версія кваліфікаційної роботи з української мови або літератури та методик їх навчання розміщується в репозитарії Наукової бібліотеки СумДПУ імені А.С. Макаренка.

ХІІІ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

13.1. Положення про кваліфікаційну роботу з української мови, літератури та методик їх навчання здобувача вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка розглядається та затверджується на засіданні кафедри української мови і літератури, засіданні вченої ради факультету.

13.2. Зміни та доповнення до Положення про кваліфікаційну роботу з української мови, літератури та методик їх навчання здобувача вищої освіти

Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка розглядаються і затверджуються на засіданні кафедри української мови і літератури, засіданні вченої ради факультету.

Положення підготували – д.філол.н., проф. кафедри української мови і літератури Беценко Т. П., д.філол.н., проф. кафедри української мови і літератури Горболіс Л. М.

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри української мови і літератури СумДПУ імені А. С. Макаренка (протокол № від _____ 2020 року).

ДОДАТКИ

Додаток А

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені А.С.МАКАРЕНКА

Інститут, факультет _____

Кафедра _____

Рівень вищої освіти _____

Спеціальність _____

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри
української мови і літератури**

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище, вчене звання)

« _____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від «__» _____ 20__ року, №__.

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу (із чітким зазначенням обов'язкових складових) _____

Продовження додатку А

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра

Науковий керівник

_____ П.П.Петренко,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри української мови і
літератури

« ____ » _____ 20__ року

Виконавець

_____ І.П.Іваненко

« ____ » _____ 20__ року

Суми 20 ____

Додаток В

Орієнтовна структура рецензії

Рецензія

на кваліфікаційну магістерську роботу

здобувача вищої освіти

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Тема _____

Актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи і доцільність її розроблення

Якість проведеного дослідження _____

Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи

Зауваження _____

Практична значимість висновків і рекомендацій

Місце роботи та посада рецензента _____

Науковий ступінь, учене звання (за наявності)

_____ (підпис, ПІБ)

Підпис засвідчую:

_____ (посада, підпис)

Додаток Г

Результати перевірки на унікальність кваліфікаційних робіт за спеціальністю _____ на здобуття освітнього рівня _____

№	ППП виконавця	Тема	ППП керівника	Результат перевірки (% унікальності)

Перевірка здійснювалася з використанням _____

Перевірив: посада ППП підпис

Число

Додаток Д

Завідувачу кафедри (назва кафедри)

(Прізвище, ініціали завідувача)

здобувача вищої освіти

(Прізвище, імя, по батькові, спеціальність, група, телефон)

**ЗАЯВА
ПРО ПЕРЕВІРКУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА АВТЕНТИЧНІСТЬ**

Я, _____, студент _____ групи, виконавець кваліфікаційного дослідження _____

_____ на здобуття ступеня освітнього рівня _____ підтверджую, що в моїй письмовій роботі не міститься елементів плагіату (запозичень чужого тексту, опублікованого раніше на паперовому або електронному носії, без посилання на автора і джерело).

Усі прямі запозичення з друкарських і електронних джерел, а також із захищених раніше кваліфікаційних робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання.

Я ознайомлений (а) з тим, що виявлення плагіату у моїй роботі є основою для недопуску мене до захисту.

Число

ПІБ

Додатки Д, Є

Результат перевірки кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату

та коротка рецензія наукового керівника

Коротка рецензія наукового керівника

Науковий керівник _____

(підпис)

(Прізвище, ініціали)

« ___ » _____ 20__ року

Додаток Ж

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені А.С.МАКАРЕНКА

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Направляється студент _____ до захисту
кваліфікаційної роботи
за спеціальністю _____
на тему: _____

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан (директор) _____ факультету (інституту)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Довідка про успішність

_____ за період навчання на _____ факультеті (інституті) з
20__ року до 20__ року повністю виконав навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок
за:

національною шкалою: відмінно _____%, добре _____%, задовільно _____%;

шкалою ECTS: А _____%; В _____%; С _____%; D _____%; E _____%.

Секретар факультету _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студент(ка) _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____

Керівник роботи _____
 (підпис) (ініціали, прізвище)
 «__» _____ 20__ року

Висновок кафедри _____ про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційну роботу розглянуто на засіданні кафедри «__» _____ 20__ року, протокол №___. Студент _____ допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____
 _____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)
 “_____” _____ 20__ року